

היו אתם השופטים

A Separation פְּרִיָדָה

جدایی نادر از سیمین

תסריט ובימוי: אסגהאר פארהאדי.

שחקנים: ליילה חתאמי, פיימאן מועאדי, סארהא באיאת, סרינה פארהאדי, שאהאב חוסייני, עלי-אסגהאר שאהבאזי.

איראן 2011.

15 עמודים

מאת קובי ניב

הסרט נפתח בצילומים, סריקות אוטומטיות, מזווית מצלמת הסורק, של מסמכים ותעודות שונות של גבר ושל אישה, כשביניהן עולות כותרות הסרט. מהתמונות הללו עולה שאנחנו הולכים לראות סרט כמו תיעודי על יחסי גבר ואישה שהגיעו כנראה לקיצם, קרי גירושין.

אנחנו המצלמה

עכשיו אנחנו עוברים לשוב בתמונה אחת קבועה, של כארבע דקות (שזה שוט ארוך, תיאטרלי, בקולנוע), שבו רואים את הגבר והאישה הללו יושבים על כסאות זה ליד זה, במה שנראה כאולם בית משפט קטן, שמשני צידיהם כסאות שהפריים חותך, מול המצלמה.

הם יושבים בידיים משולבות מעל ברכיהם. האישה יפה, לבושה אופנתית, כולל חיג'אב (פריט לבוש חובה לנשים באיראן האיסלמיסטית) נאה העוטף על ראשה ויורד כצעף על צווארה, פניה גלויות. היא מביטה במצלמה. הגבר לידה, נאה, מזוקן, בחולצת כפתורים, יושב קצת מסויג כשמבטו מוסב הצידה. נשמע קול של גבר אחר, סמכותי, שמדבריו ניתן להבין שהוא שופט, האומר לאישה "הטיעונים שלך אינם סיבות טובות לגירושין. יש לך טענות נוספות?".

אבל רגע, צריך לומר כמה מילים על הפתיחה הזאת, שאחרי הכותרות, של הסרט. הגבר והאישה הנשואים, ששמותיהם אינו מוזכרים בינתיים, הטוענים זה מול זה בדיון הגירושין הזה, יושבים, במציאות שהסרט מספר עליה, מול שופט הזן בעניינם. אבל השופט הזה,

שיושב במיקומה של המצלמה, אינו נראה, אלא רק מדבר, רק קולו נשמע. כלומר, מבחינה קולנועית, אנחנו הצופים בעצם השופט הזה, אנחנו המצלמה, אנחנו רואים את המתדיינים מנקודת מבטו של השופט. אנחנו פה השופטים.

"כמו מה?", שואלת האישה, והשופט משיב, "נניח אם הוא מכור, מכה אותך או שלא נותן לך דמי כיס". אבל האישה אומרת "שום דבר בסגנון. הוא איש טוב והגון". "אז מדוע את מבקשת להתגרש?", השופט מתעקש. "הוא מסרב לבוא איתי", היא אומרת, "אם יסכים לבוא, אבטל את הבקשה לגירושין", ואז היא פונה אל בעלה ושואלת "תבוא?". הוא עונה לה, מבטו עדיין מוסט ממנה, "לא, לא אבוא". האישה מבקשת ממנו שיסביר מדוע לא. הגבר אומר לשופט "שהיא תסביר מדוע עלינו לעזוב לחו"ל בנסיבות האלה". היא פונה אליו ישירות, "תן לי סיבה אחת להישאר", והוא עונה בכעס, "אבא שלי. אני לא יכול לעזוב אותו". היא מתריסה מולו, "אבל את אשתך אתה יכול לעזוב?". הגבר מתכעס עוד יותר, "מתי עזבתי אותך? את הבאת אותי לכאן. את הגשת בקשה לגירושין". השניים ממשיכים לריב ביניהם, ואז האישה פונה לשופט, "זה משהו שהתחלנו שנינו, כבודו, אחרי 18 חודשים של ריצה והוצאות קיבלנו את הוויזה", תוך כדי דבריה היא פותחת את תיקה ומוציאה ממנו מעטפה ושולפת ממנה מסמכים, "חלפו כבר שישה חודשים והיא תפוג עוד ארבעים יום. מדוע שנפסיד את ההזדמנות הזו? אבא שלו זה התירוץ שלו". הגבר מתעקש, "הוא לא התירוץ שלי. הוא הסיבה". האישה אומרת לשופט "אבא שלו חולה אלצהיימר. הוא אפילו לא יודע שהוא הבן שלו", ואז היא פונה לגבר ושואלת אותו, "הוא בכלל מבין שאתה הבן שלו?", והגבר עונה בתשובה קורעת לב, "אבל אני יודע שהוא אבא שלי". ואז האישה מתריסה מולו, "הבת שלך והעתיד שלה לא חשובים לך?". כאן השופט ממהר להתערב, "אז הילדים שחיים פה במדינה אין להם עתיד?". האישה עונה "בתור אימא אני מעדיפה שלא תגדל בנסיבות האלה". השופט שואל "אילו נסיבות? האם עדיף לה להיות פה עם הוריה או שתחיה שם בלי אבא?", והאישה עונה "בגלל זה אני רוצה שהוא יבוא".

קשה מאוד, כמעט בלתי אפשרי, לאדם זר, כמוני, שלא חי ושלא נחשף לתרבות שמתוכה צמחה יצירה כלשהי, בייחוד בתרבות חברתית-פוליטית כמו של איראן הנוכחית, שחופש היצירה בה מוגבל בחומרה, ושלכן מתפתחת בה, וזה קורה בכל מדינה טוטליטרית, שפה, לאו דווקא במובן המילולי, תת-תקנית, סבטקסטואלית, שהאזרחים החיים במשטר הזה מבינים ומפענחים אותה היטב, וזר כמוני, בדומה לשלטון, אינו יכול להבין אותה. ואולם, אם בכל זאת אנסה לקחת את הסצינה הזו מהמימד האישי למימד החברתי-פוליטי, הרי שהאישה כאן, וכנראה לא במקרה (ותעיד על כך "מחאת החיג'אב" המתרחשת עכשיו,

בעת שאני כותב את הדברים הללו, באיראן), רוצה לעזוב את איראן. כי במדינה הזאת, היא אומרת זאת במפורש, אין עתיד לילדים, ו"בתור אימא אני מעדיפה שהיא (הילדה שלה, משל לכלל ילדי ובעיקר ילדות איראן) לא תגדל בנסיבות האלה". האם אינה מפרשת, כמובן, לאלו נסיבות היא מתכוונת, והשופט, שגם דבריו נכתבו בידי התסריטאי, לא מאפשר לאש המרד להתפשט חלילה ומחזיר לכאורה את השאלה מהפוליטי אל האישי, ולמעשה מהפוליטי האסור אל הפוליטי המותר, הכפוי, ופוסק ש"עדיף לה (לילדה, ולכל ילדי וילדות איראן) לחיות פה עם הוריה", ולא במקום אחר, "בלי אבא". אבל הסרט בכל זאת אומר כאן את דברו, והמבין מבין – באיראן הנוכחית אין לילדינו וילדותינו עתיד, ומה שמחזיק אותנו כאן הוא העבר, האבא חולה האלצהיימר, איראן האיסלמית-פטריארכלית.

עכשיו פונה האישה אל השופט ואומרת, שואלת, "הוא לא יכול לבוא, אז מה יהיה איתי?". השופט עונה לה "כלום, תמשיכי בחייך". על כך היא אומרת "אם רק יכולתי, לא הייתי מבקשת להתגרש". השופט מסביר לה ש"ההסכמה חייבת להיות הדדית", שואל את הגבר אם הוא מסכים, וזה עונה "אם היא מעדיפה לעזוב את המשפחה וללכת לגור בחו"ל, כן, אני מסכים". עכשיו האישה שואלת את השופט "ומה לגבי הבת שלי?". "אתם חייבים להסכים על הכול. בת כמה הבת שלך?". היא עונה "בעוד שבועיים 11". והשופט אומר ש"היא לא יכולה לעזוב בלי ההסכמה של אביה". האישה אומרת "הוא לא יסכים". השופט מסכם ואומר "זה ביניכם. בבקשה לחתום פה ויום טוב". הגבר חותם. אבל האישה עדיין מתווכחת, "אני רק רוצה את הבת שלי". הגבר פונה לאחור ואומר לה "הבת שלנו קשורה אלי. היא בכלל לא רוצה לבוא איתך". האישה נואשת, אומרת לשופט "זאת הבת שלי". הגבר יוצא. השופט אומרת לאישה "זו גם הבת שלו. יש לו גם זכויות", ושב ומבקש, "נא לחתום פה ויום טוב". האישה חותמת ויוצאת. בתמונה נותרים רק כסאות.

"היא באמת עוזבת"

האישה, סימין, נכנסת לדירתם. זהו בית בורגני מרווח. על הספה יושבים אישה, ראזנה, ממעמד נמוך יותר, גם היא עם חיג'אב, ועימה בתה הקטנה סומאנה. ברקע, במרפסת, רואים את הגבר, נאדר, מגלח את אביו. סימין אורזת מזוודה גדולה. בחדר אחר נראית הבת, טרקה, ממושקפת, עוטה חיג'אב. מכינה שיעורים.

סימין אוספת גם כמה תמונות. נאדר מסביר לאישה הזרה, "העבודה היא לטפל באבא שלי. יש גם קצת עבודות בית. אבל עיקר העבודה היא לתת לו את התרופות בזמן, להרחיק אותו מהתנור, ולשמור שלא יעזוב את הבית. ואת צריכה להיות פה בשבע וחצי, כדי שאוכל לצאת לעבוד". זה מוקדם לה מדי. הם סוגרים על שמונה. גם התשלום שהוא מציע נראה לה נמוך מדי. הוא אומר לה "זה מה שאני יכול לשלם". היא שואלת אם היא תוכל להודיע לו מחר. הוא מבקש להודיע עוד היום, כדי שיספיק לשכור מישהו אחר, אם יהיה צורך.

סימין שואלת את בתה טרמה "את לא באה?". הבת לא עונה לה. הסבא, האבא של אבא, בחדרו, לבוש במכנסיים וחולצה פתוחה עם גופיה לבנה, יושב על המיטה הסתורה, לידו מיכל חמצן גדול. בפתח החדר הוא מזהה את סימין, שבאה להיפרד ממנו, שואל אותה "סימין, לאן את הולכת?", והיא עונה "אני תכף חוזרת. רק עד הפינה. אני תכף חוזרת". היא מתקרבת אליו, מתכופפת ואומרת "אני אחזור, יש לי פגישה". במטבח טרמה אומרת לאביה על אימה, ש"היא באמת עוזבת", אבל האבא אומר לה "היא תחזור".

האימא, סימין, קוראת לבת, "טרמה, בואי, תישארי עם סבא שלך". אנחנו רואים עכשיו שהסבא אוהז בכוח באמת-ידה של סימין ולא נותן לה ללכת. זו, כמובן, המחשה ויזואלית של מה שכבר נאמר לנו קודם – דור הגברים הזקנים, שאיבד את דרכו בחיים, לא משחרר, לא נותן לנו, לדור הצעיר, לנשים הצעירות, ללכת לדרכן, בדרכן. סימין מתיישבת. הבת נכנסת לחדר. הסבא, ידו רועדת, לא מרפה מידה של סימין. לחדר נכנס בנו, נאדר, משלח את טרמה לחדרה, אומר לאביו "תניח ליד שלה. קום. אני רוצה לקחת אותך למקלחת". הוא מקים את אביו וזה עוזב את ידה של סימין. הבת מביטה בכל זה. האימא, עם תיק ושתי מזוודות, הולכת החוצה, עוצרת, האב והבת מביטים בה ושוקים. היא אומרת "להתראות" וממשיכה בדרכה, עוזבת את הבית. האב והבת מביטים אחריה. נשמע קול טריקת הדלת.

אחדות הצורה והתוכן

אני מקווה שהתיאור הדי מבלגן, הכאוטי משהו, שכתבתי על מה שאנחנו, הצופים, רואים בסרט, משקף כיאות את סגנונו או את שפתו הקולנועית של הסרט, או שמא מוטב לומר – את כתב ידו של במאי הסרט. ואכן, כנרמז כבר בצילומי התעודות בפתיחת הסרט, הסרט המדומיין הזה מצולם בסגנון כמו תיעודי, כשהמצלמה אינה נעה, לכאורה, באופן מתוכנן מראש, כמו בסרט מדומיין, אלא משוטטת באקראי, לכאורה כמובן, כי זה בהחלט מתוכנן, בין שלל הדמויות, מעשיהן ודבריהן, ובהתאם לכך אנחנו הצופים רואים את הסרט, את המתרחש ונאמר בו, כאילו המצלמה, כלומר הסרט, אינו יודע מה חשוב להראות ומה לא.

ומה שיפה בסרט הזה הוא שהאופן הזה שבו הוא מספר את הסיפור, כלומר – מראה ולא מראה, משמיע ומשתיק, מגלה ומסתיר את המתרחש – תואם להפליא לשאלות שבהן הסרט עוסק – מי אומר את האמת, ומי לא אומר את האמת ומסתיר, מהדמויות האחרות, ואולי גם מאיתנו הצופים, את האמת, כלומר משקר? והאם ניתן בכלל להבדיל, באופן ברור ומוחלט, בין אמת לשקר? או שאולי לכל אחד ואחת יש האמת שלו או שלה, ובכלל לא מדובר באמת או בשקר, אלא בגירסאות שונות של אמת? ומי צודק במקרה זה, האישה או הגבר? האם ניתן בכלל לקבוע, כאן ובכלל, מי צודק? ואולי, כששני צדדים, לא רק במקרה הזה, חלוקים או ניצים, יכול להיות שלכל צד יש הצדק שלו, ושניהם צודקים? והאם תמיד, בכל מקרה, יש לומר את האמת, או שלפעמים מותר, אולי אפילו צריך, מוטב, לשקר? והאם בכלל קיימים ומתקיימים, ובכל מקרה, אמת או צדק נחרצים ומוחלטים?

"אם אני מחליפה לו, זה ייחשב כחטא?"

בבוקר המחרת ראזיה וילדתה מטפסות, רצות, במדרגות, האימא מוצאת את המפתח מעל לפקק החשמל. הן נכנסות. האימא מסדרת דברים. הילדה מסתובבת, משחקת. אבל פתאום האימא מתקשה להתרומם. הילדה הולכת אליה ומחבקת אותה בגובה מותניה, מטה אוזנה על בטנה, אומרת "אני לא שומעת. מה הוא עושה?". בדיוק הסבא יוצא מהחדר, הולך לפתח הדירה ומנסה לצאת. ראזיה עוצרת בעדו, "לאן אתה רוצה ללכת?". הוא אומר "אני רוצה את העיתון". "העיתון בחדר שלך", היא אומרת לו, "בוא, אקח אותך לחדר שלך, ואתן לך לאכול". הוא פונה והולך לחדר שלו, ראזיה אחריו, ואחריהם בתה. ואז הילדה רואה שיש לו כתם מאחור על המכנסיים, והיא אומרת לאימה "הוא עשה פיפי במכנסיים".

ראזיה והסבא נכנסים לחדר. היא אומרת לו לשבת על המיטה. הוא מתיישב. היא יוצאת. הרצפה רטובה מהשתן שלו. היא מצלצלת לסימין, שאומרת לה "קחי אותו למקלחת". הסבא בחדרו יושב על מיטתו, נפול, מבויש. ראזיה מנתקת את הטלפון. לא יודעת מה לעשות. היא שואלת את הסבא "אם אני אביא לך מכנסיים, תוכל להחליף?". הוא לא עונה. היא שואלת שוב, "אתה יכול להתרחץ בעצמך?", ובתשובה הוא שואל אותה "סימין?". היא שבה ושואלת "אתה יכול להתרחץ בעצמך?", הוא שב ושואל "סימין?".

היא לוקחת אותו לאמבטיה. שמה את הבגדים שלו בצד, אומרת לו "הנה הבגדים שלך. תתרחץ ותלבש אותם. אני שמה את המגבת פה, בסדר?". הוא אומר "כן". היא אומרת לו "תנקה את עצמך. את המכנסיים תשים שם". יוצאת וסוגרת את הדלת. מקשיבה. אין קול. היא פותחת את הדלת, הסבא רוצה לצאת. הוא לא עשה כמובן כלום מכל מה שאמרה. היא אומרת לו עכשיו, "המכנסיים שלך. תוריד אותם. תלבש את אלה שנתתי לך". הוא בכלל לא מבין מה שהיא מדברת אליו. אומר לה שוב, "סימין". היא שבה וסוגרת עליו את הדלת.

היא מוציאה פנקס מהתיק שלה ומחייגת בטלפון. "הלו, יש לי שאלה דתית. אני עובדת בבית. יש אדם מבוגר שאני צריכה לטפל בו. סלח לי ... אבל הוא הרטיב במכנסיים, רציתי לשאול, אם אני מחליפה לו, זה ייחשב כחטא? ... אין פה אף אחד ... הוא בן 70 או 80 והוא סניילי ... הדחיפות היא שהבחור המסכן כבר יושב ככה חצי שעה ... אני יכולה?". היא סוגרת את הטלפון, שמה כפפות חד-פעמיות. בתה סומאיה אומרת לה "אני לא אספר לאבא", וראזיה מחמיאה לה, "מלאך שלי". מבעד לדלת אנחנו שומעים שהיא מחליפה לו.

"הוא לא בחדר שלו"

נאדר אוסף את בתו מבית-הספר הביתה, שם כבר מחכה לטרמה המורה הפרטית שלה. גם ראזיה ובתה שם. אבל אז היא אומרת לנאדר "סליחה, אבל אני לא יכולה לבוא יותר". נאדר מופתע, "לא סיכמנו שכול יום?". אבל היא אומרת לו "הנסיעה ארוכה מדי". נאדר כועס, "איך אני אמצא עכשיו מישהו למחר בבוקר?" אבל ראזיה בשלה, "זה יותר מדי עבודה. באמת שאני לא יכולה, העבודה קשה, אני לא יכולה". נאדר אומר לה "בואי לחדר השני, בבקשה", והולך. ראזיה הולכת לסלון, שם בתה הקטנה משחקת עם המורה. ראזיה אומרת למורה, כנראה כהמשך לשיחה קודמת שלהם, "את יכולה לתת לי את המספר, בבקשה?". המורה קמה והולכת לתיק שלה ואומרת "הם עושים גם אולטרה סאונד". ראזיה אומרת לה, "הוא זו היום הרבה", והילדה מוסיפה, "הוא בעט בבטן של אימא". המטפלת מבקשת מהמורה שתרום את המספר בפנקס שלה. היא רושמת לה. ואומרת "תגידי להם שאני שלחתי אותך. הם מכירים אותי", ואז באה טרמה לשיעור הפרטי.

במטבח נאדר אומר למטפלת "היית צריכה להגיד לי אתמול. איך אני יכול להשאיר אותו לבד בבית מחר?". היא משיבה "היית צריך להגיד לי שאני צריכה לנקות אותו. הוא עשה במכנסיים היום". נאדר מופתע מדבריה. היא אומרת "בבקשה שלם לי עבור היום, שאוכל ללכת". הוא אומר "הוא תמיד אמר כשהיה צריך לשירותים". היא אומרת, "אני מצטערת, אבל זה עניין דתי". נאדר משלם לה ואומר "זה בסדר". היא מודה לו והולכת עם בתה.

ואז צילצול בדלת. נאדר פותח. זו המטפלת, אומרת "רציתי לדעת אם זה בסדר לתת את המספר שלך לבעלי. ולהגיד לו שמצאתי את זה בעיתון". נאדר מסכים, "תני לו את פרטי העבודה, ואם הוא יסכים, תגידי לו לבוא". אבל היא אומרת "אני לא רוצה להגיד לו שאני

מכירה אותך. לא אמרתי לו שאני באה לכאן". "אז תגידי לו שיתקשר אלי או שיבוא לפה הערב". אבל היא אומרת "זה כבר מאוחר להערב. אני אבוא מחר. רק אל תיתן את העבודה למישהו אחר". נאדר אומר לה "תגידי לו שיתקשר אלי ונקבע פגישה".

נאדר עובד בבנק. לאשנב מגיע גבר, נראה ממעמד נמוך. זה הוג'את, בעלה של ראזיה, הוא אומר לנאדר "אני התקשרתי אליך בקשר לעבודה". נאדר שואל אותו "איפה עבדת לפני כן?". "הייתי סנדלר". נאדר שואל אותו לגבי הטיפול באביו. הוג'את אומר "אטפל בו כמו באבא שלי". הוא מבקש יותר מ-300 אלף. נאדר אומר שזה מה שהוא יכול. הוג'את משיב, "אני אבוא במשך כמה ימים, אם תהיה מרוצה מהעבודה שלי תוסיף משהו על ה-300 אלף". נאדר רושם לו את כתובתו והם קובעים למחר.

בבוקר המחזרת בבית נאדר וטרמה מתכוננים לבית הספר, עובדים על מילים נרדפות, ואז יוצאים מהבית. במדרגות עולות ונכנסות ראזיה וילדתה. נאדר תוהה, שואל "מה קרה? בעלך היה צריך לבוא היום". היא מצטערת, אומרת "המסכן רצה לבוא. אתמול בלילה הגיע אחד הנושים שלו בליווי שוטר ולקחו אותו", אבל היא מבטיחה שהיא תסדר את זה. נאדר שואל, "ומה לגבי מחר?", וראזיה מבטיחה ש"אם לא הוא, אני אבוא".

בבית הילדה משחקת עם ברז בלון החמצן כשהמסכה שלו מונחת על פניו של הסבא הישן. הוא מתעורר. היא סוגרת את הברז ויוצאת מהחדר. אימא שלה מבקשת ממנה לזרוק את הזבל. אלא שהילדה גוררת את שקית הזבל על המדרגות והשקית נקרעת ותכולתה נשפכת על כל המדרגות. ראזיה כועסת עליה, מכניסה את שקית הזבל הקרועה לשקית חדשה. אבל אז הילדה אומרת מהדלת, "הוא לא בחדר שלו". האימא עוטה על עצמה מיד את החיג'אב והשמלה ויורדת לרחוב. הילדה יוצאת למרפסת ומביטה בה מלמעלה. האימא רצה ברחוב, מבוהלת. מחפשת את הסבא. הרחוב הומה מכוניות ואדם. היא רואה אותו מעבר לכביש, עומד כפוף ליד דוכן עיתונים. הוא מתחיל ללכת משם, עומד לחצות את הכביש בו נוסעות הרבה מכוניות. היא נבהלת עוד יותר, שמא יחצה ויידרס. אנחנו לא רואים איך זה הסתיים.

אנחנו שוב בבית והכול כאילו בסדר. טרמה וסומאיה משחקות כדורגל שולחן נגד נאדר ואביו, שכאילו משחק איתו. הבנות מנצחות, מריעות, ואז הבנים, והאב מרים את ידו של הסב והם עושים כאילו פִּיף. במטבח ראזיה שוטפת פנים, נראית מרוסקת, מותשת, הרוסה.

"צאי החוצה!"

למחרת. האבא וטרמה שבים הביתה. דופקים בדלת. נאדר קורא לילדה, "סומאיה". אבל אף אחד לא עונה ולא פותח. טרמה מצלצלת בדלת. האבא בודק מעל הפקק של החשמל, אבל המפתח לא שם. הוא קורא לשכנה ושואל אותה "ראית את הגברת שעובדת אצלנו?". השכנה אומרת "לפני הצהרים היא שטפה את המדרגות". הוא יורד למכונית להביא את המפתחות. הם פותחים. נכנסים. אין אף אחד. הכול שקט. טרמה פותחת את הדרו של הסבא וצורחת. הסב שכוב על הרצפה, מחובר לחמצן, קשור בצעיף למסעד המיטה. הבן מתיר את הצעיף. בודק את מצבו של האב. האב אינו מגיב. טרמה בוכה. הבן מרים את אביו מתחת לכתפיו, מבקש שהבת תתפוס את רגליו, והם משכיבים אותו על המיטה. הבן מנשק את האבא, מדבר אליו, "אבא, קום, תסתכל על טרמה". הוא בודק לו דופק, מנסה לפתוח את עיניו. אומר לטרמה "הוא נושם. אל תדאגי". הסבא עכשיו יושב, נפול קצת, במיטה, הבן מלטף את פניו במטלית עם מים שהביאה טרמה. הם מורידים לו את החולצה,

מנסים להזיז אותו, נאדר מקים אותו, מנסה לגרום לכך שיילך. אביו זז, אבל לא הולך. הבן מנסה להוריד לאביו את המכנסיים. אבל הסבא לא נותן. האבא מבקש מבתו ללכת לחדר שלה. הוא סוגר את הדלת. האבא מכניס את הסבא היושב בכיסא גלגלים למקלחת.

האב הולך ובידו בגדי אביו, מפטיר "חלאה", שואל את בתו אם היא לקחה כסף מהמגירה. היא אומרת שלא. הוא עושה חיפוש בתיק של סומאיה, אבל לא מוצא שם דבר. עכשיו נכנסות בדלת הבית המטפלת ראזיה וילדתה. טרמה עוברת לידם, אומרת שלום וממשיכה, אומרת לאביה שהן חזרו. האב הולך למטבח, היכן שנמצאות עתה ראזיה ובתה סומאיה. הוא שואל אותה "איפה היית?". "משהו ציץ", היא אומרת, "הייתי חייבת ללכת. הוא ישן. הוא תמיד מנמנם בשעה הזאת". נאדר מתרגז, "אז את נוהגת כך כל יום? נועלת את הדלת ויוצאת לסידורים?". "לא. אני נשבעת. היום הייתי חייבת". "למה קשרת לו את היד? ומה עשית בחדר ההוא?". "איזה חדר?". "זה שלקחת ממנו את הכסף. אני לא משלם לך?". "אני נשבעת שלא לקחתי שום כסף". "צאי החוצה", הוא פוקד עליה בכעס. "אני נשבעת בקדושים שלנו", היא אמרת נסערת, מביאה את התיק שלה, פותחת אותו, "הנה, תסתכל בתיק שלי, אם לקחתי, זה צריך להיות פה". היא שופכת את כל תכולת התיק שלה. נאדר צועק עליה שוב, "צאי החוצה!". הוא תופס בבגדה ודוחף אותה. היא צועקת, "מה עשיתי? אל תיגע בי!", ואז מוסיפה, "לא אלך לפני שאקבל את מה שמגיע לי". טרמה אוספת מהרצפה את התכולה בחזרה לתיק של ראזיה. נאדר הכועס ממשיך ואומר למטפלת, "מה שמגיע לך הוא שאבעט אותך החוצה. בגללה", הוא הוא מצביע על הבת שלה, "לא אעשה זאת. צאי החוצה. אני עושה לך טובה שאני זורק אותך". טרמה דוחפת את ראזיה בעדינות החוצה. נאדר ממשיך לצעוק, "זה הבית שלי. אני רוצה שתצאי". היא אומרת, "טוב, אבל זה לא בסדר. זה מכעיס את אלוהים". הוא ממשיך וצועק, "החוצה!". טרמה דוחפת אותה החוצה ונאדר נועל עליה את הדלת, אומר "זהו זה" וחוזר לחדר האמבטיה, שם השאיר את אביו, אבל הוא לא מצליח לפתוח את הדלת. הוא אומר "אבא, פתח את הדלת. זה אני, אני רוצה להיכנס". אומר לטרמה שמסתכלת, "ככה את שומרת עליו?". הוא מנסה שוב ושוב לדבר עם אביו שיפתח את הדלת, אבל זה לא קורה. גם טרמה מנסה, ושוב האב, וכלום. אומר, "אבא, אני הולך לדחוף את הדלת, זה יפגע בך, זוזו הצידה". הוא דוחף את הדלת ופותח, ובדיוק נשמע צילצול בדלת. אבא שלו על הרצפה, הוא מרים אותו. מושיב אותו. הולך לדלת הבית. המטפלת שם, בתוך הבית, הוא כועס עליה, "מי אמר לך להיכנס? תני לי את המפתח. צאי החוצה!". היא אומרת לו, "לא גנבתי ממך. לא הייתי פה עכשיו אם גנבתי". הוא צועק עליה שוב, "צאי החוצה!". היא מבקשת. "שלם לי עבור היום". הוא צועק. היא יוצאת החוצה. הוא מנסה לסגור את הדלת, והיא לא נותנת לו. הוא הודף אותה החוצה וסוגר אחריה את הדלת. מבחוץ נשמע קול בכי. טרמה פותחת את הדלת, לראות מה קרה. גם אחת השכנות יוצאת למדרגות ושואלת, "מה קרה?". המטפלת קמה מהמדרגות, החליקה או נפלה, ועכשיו היא קמה. והיא ובתה יורדות למטה. נאדר שב עכשיו לאמבטיה ורוחץ את אביו היושב עירום בכיסא הגלגלים, ופתאום רוכן על גב אביו ופורץ בבכי.

"היא אמרה שהכית אותה"

האבא, אביו לידו, מסייע את טרמה לבית הוריה של אשתו סימין, שלשם היא עברה לגור. טרמה חוזרת ואומרת שאימה ביקשה שייכנס, שזה חשוב. טרמה נשארת באוטו עם הסבא. סימין שואלת את נאדר "היה לך ריב עם האישה הזאת?". הוא תוהה מאיפה היא יודעת. "גיסתה התקשרה", אומרת סימין. "חסרת בושה", מתכעס נאדר. "מה היא עשתה?", רוצה

סימין לדעת. "קשרה את הזקן למיטה ונעלה את הדלת, הלכה לעיסוקים שלה. אם הייתי מאחר בעשר דקות, הייתי מאבד אותו". "לאן היא הלכה?". "מאיפה לי לדעת?, הוא משיב. "היא אמרה שהכית אותה". "שטויות". "אז למה היא בבית חולים?", היא שואלת. נאדר בהלם. "רק דחפתי אותה", הוא אומר. "גיסתה אמרה שאם היא תמות", אומרת לו סימין, "הדם יהיה על הידיים שלך". "היא לא אמרה מה קרה?", הוא שואל, "ניתקתי, היא התחילה לקלל", משיבה סימין, והוא שואל "היא אמרה באיזה בית חולים?".

נאדר וסימין בבית חולים, מחפשים את ראזיה. הפקידה מאתרת אותה ברשומות, אומרת "היא עברה ניתוח, היא בחדר התאוששות". סימין שואלת "למה ניתוח?". "היא עברה הפלה". סימין שואלת "היא בסדר עכשיו?" "כן". "המשפחה שלה פה?", "בטח למטה".

הם יורדים במעלית לחדר המתנה גדול. נאדר רואה את הוג'את יושב שם. הם הולכים אליו, אומרים לו שלום, הוא עונה להם בשלום, אבל מופתע לראות אותם. נאדר שואל "מה שלומה?" הוג'את שואל "של מי?". "של אשתך". "לקחו אותה למחלקה", הוא עונה, אבל לא מבין מאיפה נאדר מכיר אותה, ואת סימין הוא בכלל לא מכיר, ושואל "אתם מכירים אותה?". סימין עונה "אני מכירה אותה", ונאדר מסביר שסימין היא אשתו. מגיעה הגיסה. אבל הוג'את ממשיך לחקור, "מאיפה אתם מכירים אותה?". סימין אומרת לו, "אחותך הכירה לנו אותה בשביל עבודות בית". הוג'את שואל את סימין, "היא באה אלייך הביתה לעבוד?". סימין עונה, "רק כמה ימים". נאדר אומר, "כנראה שלא יכולת לבוא, אז היא באה במקומך". הבעל שואל, "היא טיפלה באבא שלך?", ונאדר אומר, "רק כמה ימים". הוג'את תוהה, "למה לא אמרת לי את זה בבנק?". נאדר אומר "חשבתי שהיא תספר לך", ואז הוא שואל אותם "למה באתם לכאן עכשיו?" סימין עונה, "לראות אם אפשר לעשות משהו", ונאדר מוסיף, "לעזור. היינו מודאגים". הוג'את שואל עכשיו את אחותו, "היא נפלה?" ונאדר אומר "בוא איתי, אני אסביר לך". הם הולכים. סימין אומרת לאחות "אני באמת מצטערת". והאחות עונה "אני מצטערת לא יחליף את הילד שלה".

עכשיו הן רואות מנקודת מבטן ששני הגברים רבים. גם אנחנו רואים אותם. הוג'את דוחף את נאדר, מכה אותו. סימין רצה להפריד, להפסיק את המריבה. גם האחות רצה לשם. הן צועקות "עזוב אותו". אבל הוג'את רוצה להמשיך להכות את נאדר. הנשים מנסות להפריד. המריבה כאילו נפסקת. סימין נפגעה. נאדר בוחן את פניה. הוג'את קורא לו לצאת החוצה, כאילו ללבן ולסגור את העניין. הוא דופק בחלון, צועק, "אני רוצה לדבר איתך". הוא מנסה להתפרץ פנימה. אחותו ואנשים אחרים עוצרים בעדו.

סימין במכוניתו של נאדר, עוצרת בפיסת בד את נזילת הדם מאפה. נאדר רוצה שהיא תחזור הביתה. היא לא רוצה. המכונית עוצרת בפתח ביתם של הוריה, והיא יורדת שם.

"אתה נאשם ברצח"

עכשיו אנחנו בדיון משפטי. נאדר אומר לשופט שהוא לא דחף את ראזיה, ושרק "ניסיתי להוציא אותה מהבית שלי". השופט מקשה עליו, "תהיה ברור. אתה מואשם ברצח. הוא היה בן 19 שבועות. בן-אדם שלם". אבל נאדר אומר "לא התכוונתי לדחוף אותה, רציתי שתעזוב, שאוכל לסגור את הדלת", ואז מוסיף, "לו הייתי יודע שהיא בהריון, לא הייתי אפילו מנסה להוציא אותה מהבית. רק רציתי לסגור את הדלת". השופט פונה כעת לראזיה, שואל אותה "את מקבלת את ההסבר שלו?" והיא מצביעה על כתפיית שמלתה ואומרת, "הוא תפס אותי פה וזרק אותי ואני נפלתי במדרגות". נאדר מכחיש, אומר "לא זרקתי אותך. רציתי להוציא אותך מהבית שלי". עכשיו גם בעלה של ראזיה, הוג'את, מתערב, כועס, "מי זרק החוצה אישה בהריון?". נאדר משיב לו, "לא ידעתי שהיא בהריון. גיליתי בבית חולים". ראזיה פונה לשופט, "כבודו, אנשים לא יכולים לזהות לפי צורת הגוף של האישה שהיא בהריון?". נאדר אומר שתמיד ראה אותה עם שמלה רחבה וכך אי אפשר היה לראות שהיא בהריון. ראזיה טוענת שהיא דיברה על ההריון שלה, "בפניו, בפני הבת שלו והמורה שלה. כולם שמעו את זה". השופט אומר לו "אם יוכח שידעת, בית המשפט יכול לבקש תקופת מאסר של שנה עד שלוש שנים. ובכן?". נאדר אומר "לא, לא ידעתי". אבל ראזיה מתעקשת, "המורה של הבת שלו יכולה להעיד". השופט שואל את נאדר "היא יכולה לבוא מחר?" נאדר עונה "אני לא רוצה לערב אותה או את בית הספר. זה לא טוב לבת שלי". עכשיו שוב הוג'את מתפרץ כלפיו, "חתיכת זבל, הרגת את הילד שלי. זה לא טוב לילדה שלך? היא נחשבת, אבל שלנו היה חיה?". השופט מרגיע את המהומה, ואומר לנאדר "המורה צריכה לבוא להעיד. קרא לה שתבוא מחר". שוב כולם צועקים על כולם. השופט מנסה להבין על מה הייתה המריבה ביום שקרה המקרה. נאדר אומר לו, "כבודו, לאבא שלי יש אלצהיימר. היא קשרה את היד שלו למיטה ועזבה את הבית. באותו יום הגעתי הביתה מוקדם, ראיתי אותו על הרצפה עם היד קשורה. חשבתי שהוא מת. היא חזרה ואני מודה שכעסתי. נכון. אמרתי לה שתעזוב, והיא סירבה". ראזיה מסבירה לשופט, "הוא האשים אותי בגניבה. אם הייתי עוזבת בלי לבקש את השכר שלי, הוא היה חושב שגנבת". "הוא ישן", היא מספרת על אביו של נאדר, "נעלתי את הדלת שלא ייצא. אפילו הוא היה נועל ומשאיר לי את המפתח בחוץ. ראיתי שככה הוא עושה, אז אני...". השופט קוטע אותה, "הוא אומר שקשרת אותו למיטה". והיא עונה, "פחדתי שיתעורר ויעשה משהו לעצמו. דאגתי לו". נאדר שואל אותה "למה עזבת?" הוג'את מתערב, "אז אתה צריך להכות אותה?". נאדר אומר עכשיו, "אני רוצה להגיש תלונה נגד האישה הזאת". השופט אומר לו "תרשום את התלונה שלך. קח את אביך לבדיקה רפואית. אם הוא נפגע, תביא דו"ח". ואז הוא מוסיף ואומר לנאדר "אתה צריך לשלם ערבות". נאדר לא מבין, "בשביל מה?". והשופט אומר לו "אתה נאשם ברצח. אני לא יכול לתת לך ללכת. הכופר הוא 40 מיליון". נאדר המום, "איך אני אשלם את הערבות?". השופט אומר לו "אם לא תשלם, תלך לכלא". נאדר מבקש, מתחנן, "אבא שלי חולה. יש לו אלצהיימר. בבקשה לא. אני לא יכול ללכת לכלא. השארתי אותו בבית. אני לא יכול לשלם ערבות". השופט אומר לו "זה לא בידיים שלי. זה החוק". נאדר ממשיך להסביר ולהתחנן, אבל השופט אומר לו "אל

תבזבז זמן. לך תתקשר". נאדר אומר לשופט "אני לא יכול ללכת לכלא. אני מתחנן בפניך. החיים שלי יהרסו". אבל השופט חוזר ואומר לו "אל תבזבז זמן. לך תתקשר".

שוב בבית המשפט. המורה מעידה שבזמן השיחה על ההריון נאדר היה במטבח. השופט שואל אותה "איך הבנת שהיא בהריון?". "הבת שלה ציירה גבר ואישה. היא אמרה שזה אימא שלה ואבא שלה. אמרתי לה שאימא שלה לא כזאת שמנה, אז היא אמרה שהיא בהריון". השופט שואל "אז זה לא בגלל המראה שלה?", המורה אומרת "לא". הבעל הוג'אט מתרגז, מתערב, "למה את משקרת? את אישה, את לא יכולה לזהות אישה בהריון?", ואומר לשופט "האישה הזאת היא מורה של הבת שלו. הם תיאמו גירסאות". אבל נאדר משיב לו "מתי הייתה לי אפשרות לתאם גירסאות? הייתי פה אתמול בלילה".

השופט משחרר את המורה וממשיך בחקירה. שואל את ראזיה "היה מישהו שנכח בזמן הריב?", ראזיה אומרת "השכנים היו". והשופט אומר שהוא יורה לתשאל אותם. ואז הוא שואל את בני הזוג אם יש להם מי שיערוב לראזיה, כי נאדר הגיש נגדה תלונה על שקשרה את אביו ונעלה אותו. ראזיה בוכה. הוג'אט נטרף. השופט מזהיר אותו שאם ימשיך להפר את הסדר, הוא ישלח אותו לכלא לשלושה ימים. הוג'אט אומר לשופט "איבדתי הכול. אתה חושב שכלא מפחיד אותי? אתה צריך לפחד מאלוהים". השופט מורה לעצור אותו. הוא יוצא משם בצעקות ואיומים, וגם דופק את הראש בדלת. ראזיה מתחננת לשופט שלא יעצרו אותו. בוכה. נאדר מתערב לטובתו, שאולי השופט יסלח לו הפעם. השופט מוותר, "לכי תגידי לו שימצא מישהו שיערוב לך". האישה מודה לשופט, "שאלוהים יברך אותך".

"שלם את הכופר ותגמור עם זה"

נאדר משתחרר. בדרך הביתה במכונית בתו טרמה שואלת אותו "אבא, לא ידעת שראזיה בהריון?". הוא אומר שלא, ושואל אותה למה היא שואלת. היא אומרת "אתמול בלילה אימא אמרה שידעת". הוא תוהה, "איך היא יכולה לדעת אם ידעת?". "היא אמרה", אומרת טרמה, "שכשנאמר לך שהתינוק של ראזיה מת, לא הגבת. לא שאלת אם היא הייתה בהריון. לא הופתעת. ברגעים כאלה, אנשים בדרך כלל שואלים אם היא הייתה בהריון. כאילו שידעת". האבא לא עונה ואז אומר "אימא שלך רוצה להסית אותך נגדי".

השוטרים החוקרים מטעם בית-המשפט עורכים עכשיו בחדר המדרגות שיחזור, עם נאדר וראזיה, של הדחיפה שהייתה או לא הייתה. גם בעלה הוג'אט נמצא שם וילדתם סומאיה. השכנה אומרת שהיא לא ראתה את הנפילה, רק מצאה את ראזיה על המדרגה התחתונה. השיחזור מצדיק את הטענה של נאדר שלא יכול להיות שראזיה נפלה כמו שהיא אומרת שהיא נפלה בגלל הדחיפה שלו. השכנה גם מספרת שיום לפני זה היא שאלה את ראזיה למה יש זבל על המדרגות והיא אמרה שקיבלה סחרחורת והפילה את שקית הזבל. הילדה סומאיה נכנסת לקחת את התיק שלה שנשאר שם מאז התקרית, והיא מספרת לנאדר שאימא שלה קשרה אז את אבא שלו והלכה כי היא הייתה צריכה ללכת לרופא.

נאדר לוקח את אביו לבדיקה. אבל אחרי שהוא מתחיל להפשיט את אביו לצורך הבדיקה, הוא מלביש אותו חזרה. הוא חש שבבדיקה הזאת הוא משפיל את אביו ואת עצמו. לרופא ששואל מה קרה, הוא אומר "אני לא בטוח שהחבלות שלו קשורות לנפילה שלו מהמיטה".

הוג'את מגיע לבית הספר לבנות שבו לומדת טרמה ומעורר מהומה, מתנפל על המורה של טרמה שהעידה במשפט, צועק עליה שהיא שיקרה במשפט, הוא גם אומר לסימין, שטרמה הזעיקה אותה, "אין לי מה להפסיד. תגידי לבעלך שלא יגרום לי לעשות משהו משוגע".

נאדר בבית, מטלפן למורה הפרטית. סימין וטרמה נכנסות הביתה. המורה לא עונה והוא משאיר לה הודעה, "הגברת שטיפלה באבא שלי, מסתבר שביום ההוא נתת לה טלפון של רופא נשים. רציתי לבקש ממך את מספר הטלפון כדי להתקשר ולברר אם היא הלכה לראות את הרופא באותו שבוע ומה הייתה הבעיה שלה. אודה לך אם תחזרי אלי. תודה".

סימין מספרת לנאדר את שקרה, "הוא בא היום לבית ספר של טרמה, וצרח לפני כולם 'אבא שלה הרג את הילד שלי', אתה מבין מה אתה עושה" ומטיחה בו "תפתור את העניין הזה". הוא אומר "לא, אני יודע מה לעשות". היא שואלת אותו "לא הכית אותה? היא לא נפלה? התינוק שלה לא מת?". הוא כועס, אומר בסרקאזם, "כן, אני הרגתי את הילד שלה". גם היא מתרגזת, "למה אתה כזה עקשן, שלם את הכופר ותגמור עם זה".

הוא מתעקש, "לא יאלצו אותי לשלם". "למה לאלץ? שים את עצמך במקומם", "אני לא אחראי על הצרות שלהם". "הילד שלהם מת!". "ואבא שלי נפגע. הוא לא מדבר יותר". "הוא לא דיבר הרבה גם ככה". "אני הייתי שמח עם מעט המילים שהוא דיבר". "זה נורא כמו לאבד ילד?", היא שואל ומוסיפה, "החוקר אמר שהילד מת כתוצאה ממכה", אבל הוא עונה לה "איך אנחנו יודעים שזאת הייתה מכה ממני? אני לא אקבל את זה לפני שיוכיחו לי". "בסדר", היא אומרת, "תן לי לקחת את טרמה. אני דואגת לה". אבל הוא אומר לה "הילדה שלך רוצה להישאר פה. היא צריכה להישאר פה וללמוד". "ללמוד מה?", היא מטיחה בו, "ריבים ועקשנות?". "לא", הוא מטיח בה חזרה, "ללמוד לא להיות פחדנית כמוך. כל החיים שלך במקום לפתור בעיות, ברחת או שהרמת ידיים וויתרת. רק תגידי לי למה את רוצה לעזוב את המדינה הזאת. את מפחדת להישאר". היא עונה לו "תן לי את טרמה, ואתה תעשה מה שאתה רוצה". בתגובה הוא פותח את הדלת וצועק "טרמה מתוקה, את לא חייבת להישאר. לכי לאן שאת רוצה". סימין הולכת לחדרה של טרמה. שואלת אותה "את עדיין לא רוצה לבוא?". טרמה לא עונה אבל לא קמה. סימין הולכת.

"שיקרת?"

טרמה ואביה בבית עושים שיעורים בחשבון, פתאום היא שואלת אותו "שיקרת?". הוא שואל "בקשר למה?". "שאמרת שלא ידעת שהיא הייתה בהריון". הוא שואל "למה?". "אמרת שלא ראית את המורה שלי ואת ראזיה מדברות", "נכון", הוא אומר, והיא שואלת "אז איך ידעת שהמורה נתנה לה את המספר? היא לא אמרה את זה באותו הזמן?". האבא עכשיו מתקשה, מתנשף, ולבסוף מתעלם כאילו ממה שאמרה לו בתו ומנסה לחזור לשיעור החשבון, אבל אז הוא אומר "כן. ידעתי". הבת מביטה בו, מופתעת, נדהמת, והוא ממשיך ואומר "אימא שלך אמרה את האמת. כשהן דיברו במסדרון שמעתי הכול, מהמטבח". "אז למה אמרת שלא שמעת?". "את יודעת מה היה קורה לי אם הייתי אומר שידעתי?", הוא שואל ועונה, "שנה עד שלוש שנים בכלא. רק חשבתי על מה שיקרה לך, עם מי תשארי. אז אמרתי שלא ידעתי". אבל הבת מקשה, "אם ידעת, למה היכית אותה?". והוא אומר "ידעתי שהיא בהריון, אבל באותו רגע לא ידעתי. שכחתי מזה. לא הייתי מרוכז". "אז תגיד להם את זה". "לחוק זה לא משנה. או שידעתי או שלא. תסתכלי עלי. אם את רוצה שאני אגיד להם, אני אגיד". אבל הבת שותקת, מביטה בו ומשפילה עיניה, לא אומרת לו את זה.

נאדר שוב מול השופט החוקר. הוא רוצה להתלונן על כך שהוג'את איים על חיי בתו. אבל השופט אומר לו ש"בלי עד אין תיק". נאדר אומר לשופט "אז אם אין עד, אני צריך לחכות שיהרוג אותה ואז לבוא אליך?". הוא אומר שאבא שלו והבת שלו בחוץ. השופט שואל "היא פה עכשיו?". "כן, בחוץ. שאל אותה בעצמך". השופט שואל אותו שוב "לא ידעת שאשתו הייתה בהריון? כשהיא דיברה עם המורה, לא שמעת אותה? "לא. לא שמעתי" השופט מתריס, "לא, הא? המורה באה וחזרה בה מהעדות. היא אומרת שידעתי". נאדר אומר "הוא איים עליה". השופט ממשיך ושואל "אם לא שמעת אותה, איך ידעת על מספר הטלפון של הרופא?". "הבת שלי אמרה לי". "מה אמרה לך?". "שהיא קיבלה את המספר מהמורה שלה". השופט אומר לו "לך תגיד לה שתיכנס". "עכשיו?". "כן. וחכה בחוץ".

נאדר יוצא וקורא לבתו להיכנס לחדר המשפט, כי השופט רוצה לשאול אותה שאלה. היא שואלת "איזה שאלה?". האב אינו עונה, אסור לו, אומר "אני לא יודע". היא נכנסת. הוא נשאר בחוץ. השופט שואל אותה "אז מה יש לך להגיד?". טרמה אומרת "עוד לא שאלת אותי שום דבר". השופט שואל "אבא שלך לא סיפר לך מה אני רוצה לשאול אותך?". היא אומרת שלא. השופט שואל עכשיו "ביום שהמורה הגיעה לבית שלך ושאלה את הגברת לגבי ההריון שלה, את נכחת?". "לא. הלכתי להביא את הספרים". "אז איך ידעת שהיא קיבלה את המספר של הרופא מהמורה שלך?". "היא נתנה לה את המספר מאוחר יותר, כשהיא הייתה בדרך החוצה". "זה קרה מולך?". "כן". "למה לא סיפרת לאבא שלך מוקדם יותר?". "מה?". "שהיא קיבלה את המספר של הרופא מהמורה שלך". "לא חשבתי שזה חשוב שאבא שלי יידע". השופט שואל "זה את שאמרת לאבא שלך או שהוא שמע את זה?". טרמה אומרת "שהיא נתנה לה את המספר? אני סיפרתי לו". "את סיפרת לו?". "כן". "טוב", אומר השופט ומשחרר אותה. עכשיו גם היא משקרת, כדי להציל את אביה.

הם במכונית בדרך הביתה. האב נוהג, אביו לידו. כולם שותקים. טרמה יושבת מאחור, עצובה, בוכה, דמעות שוטפות את פניה.

"אני לא אשלם"

סימין הולכת עם אחותו של הוג'את לדבר איתו. היא מציעה לו פשרה של תשלום כופר. אחותו ואנשים סביבו אומרים לו שיסכים. סימין אומרת לו "כרגע נחליט על הסכום ואני אשיג את האישור של בעלי". הוג'את מתעצבן שהיא באה בלי אישור בעלה, וקם והולך משם. אחותו פונה לאחד האנשים ואומרת לו "אל תיתן לו ללכת". האיש הולך אחריו.

עכשיו סימין מנסה לשכנע את נאדר, אומרת לו "הלכתי ודיברתי עם בעלה היום. שב". הוא מתיישב, והיא ממשיכה, "הצלחתי לגרום לו להסכים. לקחת 15 מיליון, במקום 40 מיליון. שלושה צ'קים של 5 מיליון, תמורת וויתור שלו". הוא כועס, "איך את מעזה לדבר איתו על כסף? למה את מתערבת? אם אני משלם, זה אומר שאני מודה שזאת אשמת". "אבל הוא הסכים לוותר". "הוא לא יניח לנו. למה שאשחזר אותו?". "הילדה שלנו בגיל ההתבגרות. היא סובלת". "אם היא הייתה סובלת, היא לא הייתה נשארת". "למה אתה חושב שהיא נשארה? כי היא בחרה בך?! כדי למנוע מאיתנו להיפרד. היא יודעת שאני לא אעזוב בלעדיה". ואכן, עניין הפרידה, הגירושין שלהם, שלכאורה, לבד מפתחתו, הסרט לא עוסק בו יותר, אלא בדברים אחרים שקרו בינתיים, נמצא כאן כל העת. ובסצינה הזאת, המתרחשת בין שניהם בלבד, לראשונה בסרט הם אינם מופיעים יחד בשום שוט, באף תמונה, אפילו לא בחטף. אנחנו רואים בכל פעם, בשוט אחר, כל אחד ואחת מהן לחוד. כלומר, הסרט אומר או מספר לנו, בלי לומר זאת מפורשות, אלא באופן בו הוא מצולם וערוך, שהפרידה היא כבר עובדה, ואין ממנה דרך חזרה. נאדר קם עכשיו ואומר לסימין "תתקשרי אליהם ותגידי להם שאני לא אשלם עד שיוכח בפני שאני אחראי". היא אומרת "אני אמכור את הרכב שלי". הוא אומר לה "אל תמכרי אותו בשבילי". "זה לא בשבילך", היא אומרת ובוכה, "אם הבת שלך לא שווה..." הוא קוטע אותה, "כסף זה לא העניין". היא משיבה, "אני לא אנוח עד שהביטחון של הילדה שלי יהיה מובטח". "אין לך הזכות לעשות כלום, מבינה?". "אם לא הייתי עושה משהו, אתה היית בכלא". ועל זה הוא עונה לה "לכי לבית המשפט וקחי את הערבות בחזרה. אני לא רוצה להיות משוחרר בזכות זה".

טרמה יושבת, המומה, עצובה, היא שומעת או מבינה מה קורה. נאדר נכנס עכשיו לחדר של אביו, לטפל בו. סימין באה לחדר הילדה, אומרת לה "קומי טרמה, קדימה, בואי נלך", מושכת בידה, "קומי, אמרתי לך". טרמה קמה, בוכה, "אימא, בבקשה". הן אווזות זו בזו. סימין אומרת "אני לא רוצה שתישארי פה" אנחנו רואים את נאדר מטפל באביו. הסרט עושה עכשיו הקבלה, משווה או מנגידה, בין יחסי האם ובתה ליחסי האב ואביו. טרמה אומרת "לא, אימא, אני לא אתן לך". סימין צועקת אל נאדר "האם 15 מיליון חשובים לך יותר מהחיים של הבת שלך?", הילדה צורחת. האימא צועקת, "אני לא אתן לך לעשות את זה. אם הילדה שלך לא חשובה לך...". בתמונה אנחנו רואים את נאדר מתיישב ליד אביו. טרמה צועקת, הן אווזות ומושכות זו את זו, "אימא, בבקשה תקשיבי, למה את עושה את זה? אמרת שתישארי". האימא צועקת "הייתי טיפשה!". היא עוזבת את הבת, הולכת, אומרת לה "אני אחכה ברכב". כל אותו זמן האב יושב ליד אביו הדומם וגם הוא שותק. נשמע קול טריקת הדלת. טרמה הולכת לחדרה ומתחילה לארוז. האב קם ובא לדבר איתה, אומר לה "לכי לשם לכמה ימים, עד שייגמרו הבחינות שלך. סבא וסבתא שלך שם. את תיהני שם". טרמה מסתובבת, צועקת עליו "לא אמרת שזה לא רציני?". הוא אומר "זה הפך רציני". טרמה מתיישבת, קרועה, בוכה. האב אומר "טרמה, מתוקה, אם תבכי, גם אני אבכה". היא בוכה, אומרת לו "למה שלא תשלם להם כדי שהיא תחזור?". אבל הוא אומר לה "זה לא קשור לחזרה שלה". ואז היא מטיחה בו "זה כן. היא באה כדי להישאר".

הדברים שלה היו ברכב. ראיתי אותם". האב שותק. יוצא מחדרה. היא אוספת את דבריה, נפרדת מהסבא, והולכת. אביה במטבח, היא חולפת על פניו, הם לא אומרים כלום. ואז הוא עוצר בעדה ואומר לה "אם את הושבת שאני אשם, לכי תביאי את אימא שלך. אנחנו נתקשר אליהם ונלך לשלם להם". טרמה נתקעת במקום, המומה, בוכה. הולכת. הוא מחכה, הן לא חוזרות. הוא יוצא למרפסת ורואה את אותה נכנסת למכונית של אימה והן נוסעות.

"אני מפחדת שיקרה משהו לילדה שלנו"

סימין וראזיה, כנראה ביוזמתה, נפגשות. ראזיה אומרת לה "יש לי ספקות. גם לפני זה הילד שלי לא זז". סימין שואלת "לפני שדחף אותך? את מתכוונת שהילד שלך כבר היה מת?" ראזיה אומרת "אני לא בטוחה, אבל לילה לפני היו לי כאבים. מכונית פגעה בי". סימין לא מבינה, ואז ראזיה מסבירה, מספרת, "חמך יצא לרחוב. רצתי אחריו. בדרך חזרה הוא חצה את הכביש. רצתי לעצור אותו ואז נפגעת. באותו לילה התחיל הכאב". סימין בהלם, שואלת "בעלך יודע על זה? למה שלא תבואי ותגידי את זה בבית המשפט?" ראזיה אומרת "בעלי יהרוג אותי אם הוא יידע שאמרתי לך. מאתמול, כשהבטיח לשלם לנושים שלו, הוא מחכה". סימין לא מבינה מה היא רוצה. "זאת אשמתי", אומרת ראזיה, "אתמול, כשאמרתי לי שהבטחת לו את הכסף, התחלתי לפחד. התקשרתי לכמה אנשים. הם אמרו שאם יש לי ספקות אז זה חטא לקחת את הכסף", "אם לא נשלם", אומרת סימין, "בעלך לא יניח לנו. אני פוחדת על הבת שלי". ואילו ראזיה אומרת גם היא, "אני פוחדת שאם אני אקח את הכסף, משהו יקרה לבת שלי". סימין שואלת "אז מה את רוצה שאני אעשה? ראזיה אומרת "אל תשלמו". סימין שואלת "בעלך יניח לנו?". ראזיה לא עונה.

פגישת הסולחה מתרחשת בביתם של ראזיה ובעלה, בית דל בשכונת עוני. האחות של הוג'את מגישה תה ועוגיות למסובים על הרצפה בסלון, בהם שני גברים לא מוכרים. נאדר עסוק בכתיבה וחתומה על ניירות, רוצה להגיד משהו. "אני כבר הסכמתי ואני אכבד את המילה שלי. אני רק רוצה שאשתו והבת שלו יהיו פה כשאני מדבר". טרמה נכנסת, מתיישבת ליד אביה. ראזיה וסומאיה נכנסות, מתיישבות גם הן. נאדר ממשיך, "תראה, רשמתי את הצ'קים ואני אתן לך אותם, אין שום בעיה. אבל אני מבקש", פונה לראזיה, "גברתי, את אישה מאמינה, תשבעי בקוראן שאני גרמתי להפלה שלך". ראזיה לא יודעת מה לומר. כולם מביטים בה. בעלה שולח אותה להביא קוראן. היא במטבח. אחותו באה ואומרת לה "בואי מהר, או שיתחילו לחשוך במשהו". ראזיה לא זזה. גיסתה אומרת לה "הנושים שלו פה בשביל הכסף. את תהרסי את השם שלנו". ראזיה לוחשת לה "אני לא אשבע". עכשיו גם בעלה, הוג'את, נכנס למטבח, שואל אותה "למה את לא באה?". אחותו אומרת "היא מפחדת להישבע". הוא פונה לאשתו "למה?". היא אומרת "יש לי ספקות". הוא אומר לאחותו "לכי שבי איתם". היא הולכת. הוא סוגר את הדלת, מבקש מאשתו "תגידי לי בדיוק מה קרה". היא אומרת "יום לפני מכונית פגעה בי. ובאותו לילה היו לי כאבים חזקים". הבעל נדהם, מתייאש, נטרף. הכול מתנהל בלחישות מלאות כעס ופחד. היא אומרת "זה חטא. אני שאלתי". "איזה חטא? הוא הסכים. בואי". "אני מפחדת שנקבל עונש". הוא מתחיל להכות את עצמו בפנים, "תרחמי עלי, על הילדה שלנו". היא אומרת "אני מפחדת שמשהו יקרה לילדה שלנו". הוא אומר לה "בואי" ופותח את הדלת. "אני לא יכולה". "בואי". היא בוכה, "אני לא יכולה". הוא סוגר את הדלת ומתחיל להכות את עצמו. היא מנסה לעצור בעדו, צורחת, "אל תכה את עצמך!". היושבים בסלון שומעים את המכות והדפיקות בדלת ולא מבינים מה קורה. הם רואים בחלון את הוג'את יוצא נסער מן

הבית. האחות באה לסלון, צועקת על סימין "למה באת לפה הערב? לא אמרתי לך לא לבוא? לא אמרתי לך שאנחנו לא רוצים את הכסף שלך? למה עשית לי את זה?". נאדר וסימין שניהם המומים, שותקים. הילדות טרמה וסומאיה, מביטות זו בזו, מתוך קירבה, רחוקות, עצובות.

נאדר, סימין וטרמה ברחוב, הולכים למכונית שלהם. מישהו, כלומר הוג'אט, ניפץ את השימשה הקדמית. הם נוסעים במכונית, השימשה מנופצת. שותקים. טרמה מאחור, בוכה.

"אז מה החלטת?"

חוזרים לבית המשפט לענייני גירושין. טרמה, דומעת, עומדת מול השופט, מול המצלמה, מולנו. הוריה, אימא יושבת, אביה עומד, משני צידיה. השופט פונה אליה, שואל אותה "אז מה החלטת?". טרמה לא עונה. השופט מסביר, "ההורים שלך השאירו בידיים שלך את ההחלטה עם מי את רוצה לחיות, עם אבא או עם אימא שלך. החלטת?". היא אומרת "כן", אבל שותקת. אז השופט שואל "החלטת או לא?". היא שבה ואומרת "כן", והשופט שב ושואל "ומה ההחלטה?". טרמה שואלת "אני צריכה להגיד את זה עכשיו?". השופט אומר "אם עדיין לא החלטת...", טרמה קוטעת אותו, אומרת "החלטתי", אבל לא אומרת מה החליטה. השופט מבין, ושואל אותה "את מעדיפה שהם יחכו בחוץ?". טרמה שואלת "אפשר?". השופט מבקש מהוריה לצאת. המצלמה, אנחנו, יוצאים איתם. הם ממתנינים במסדרון, משני צידיו, רחוקים זה מזה. סימין תקועה במקומה. המסדרון מלא באנשים, יושבים, עומדים, הולכים. נאדר זו במקומו באי נוחות. לבסוף מתיישב. וכך זה נמשך, ועל תמונת ההורים המחכים במסדרון ההומה להחלטת בתם עולות כותרות הסיום של הסרט.